

O učiteljski plači. *)

Rajše bi učiteljem koj plače zboljšal, rajše jim podelil denarne podpore, ko bi jih mogel, nego o tem govoriti. Pa ker so že tožbe in prošnje dan danes sploh v navadi, naj še jaz za svoje sobrate malo besedi spregovorim.

Učitelji ljudski nismo duhovi, ki ne potrebujejo niti živeža niti obleke niti stanovanja; učitelji tudi nismo puščavniki, ki se živé od sladkih koreninic in čiste vode; tudi ne moremo stanovati v sodu, kakor je storil znani gerški modrijan. Še manj pa nam zboljšajo naše revno stanje — dobre besede, ki se nam sim ter tje ponujajo mesto kruha, mesto boljše plače. —

Učitelji sedanjega časa nimamo kreposti gerškega modrijana in bogoslužnih puščavnikov. Edina naša čednost v tej zadevi bi bila „poterpežljivost“, ktera pa mora biti učitelju prirojena, kedar je med nemirno mladino, in kedar beraci pri županu krajcarjev, in pri kmetu ovsa, ječmena, prediva itd.

Učitelji imamo marveč enako drugim omikanim stanovom, duhovnom, uradnikom i. t. d. mnogotere slabosti. Učitelj bi namreč rad vžival tako hrano, kakor gospod kaplan in kak gospod uradnik; učitelj bi rad nosil tem gospodom enako obleko; učitelj bi rad stanoval v tako čednih izbah, kakor jih imajo omenjeni gospodje. Tudi bi rad svoje otroke spodobno oblačil in jim potrebne izreje in poduka preskerbel. Mislim, da se učitelju ne bo očitalo prederznost, če to želji in če bi mu to kdaj storiti mogoče bilo. Smem terdit, da je učiteljski stan zelo tako imeniten, kakor je duhovski in uradniški. Ali se pa učitelji v tem smislu plačujejo?!

Pa poglejmo, kakošne plače imajo kranjski učitelji! Še naprej naj bode omenjeno, da okrog 100 kranjskih učiteljev dobiva svojo plačo samo v denarji, okoli 90 v denarji in biri, in morda 10 dobiva svoj zaslužek samo v biri.

Take-le plače imajo kranjski ljudski učitelji:

15 učiteljev ima	100	—	150	gold. na leto;
60	>	>	150 — 200	> > >
54	>	>	200 — 250	> > >
58	>	>	250 — 300	> > >
40	>	>	300 — 350	> > >
21	>	>	350 — 400	> > >
9	>	>	400 — 450	> > >
4	>	>	450 — 500	> > >
4	>	>	500 — 600	> > >
3	>	>	600 — 700	> > >

Plača je vzeta po večem iz „fasijonov“.

(Dalje prih.)

Književstvo.

Prišla je na svetlo knjižica „Kranjsko šolstvo“. Spis. J. Lapajne, učitelj v Idriji. Zapopadek njeni je: predgovor, šolsko nadzorništvo, kranjsko ljudsko šolstvo konec šolskega leta 1870/71, ljudsko šolstvo po drugih deželah, o novejših šolskih postavah, vladini predlog o pravnih razmerah ljudskih učiteljev. — V tej knjižici gosp. pisatelj z natančnimi in naj več s prav zanesljivimi čerticami čerta sedanje kranjsko šolstvo in razodeva mar-

*) Iz Lapajnetove knjižice „Kranjsko ljudsko šolstvo“.

Vredn.

siktere hude rane našega še zapuščenega šolstva. Dobiva se pri Giontinetu v Ljubljani in pri pisatelju v Idriji po 30 kr. Čisti dohodki pri razprodajanji te knjižice so namenjeni društvu „Sola“.

Delce posvečeno je slavnemu c. k. deželnemu šolskemu svetu za Kranjsko. Učitelji kupujte to znamenito knjižico!

Tudi je na svetlo prišla čversta popotnica pod imenom „Spomin naše dobe“. Zložil in poklonil deležnikom učiteljskega zbora dne 27. in 28. septembra 1871 g. F. Stegnar. Prodaja jo gospod skladatelj po 10 kr. Gotovo nam bode ta popotnica sladki spomin naše (Bog daj, dobre) dobe.

Šolsko obzorje.

Iz Goriškega. Iz vsake kronovine naše države se čuje še kak glas o šolstvu, le v naši deželi je vse tiho. Vsak si bode torej mislil, da gotovo so že šole prestrojene, učitelji dobivajo plače kakor zakonik in zaukaz za avstr. ilirsko Primorje vevava, in da od duhovske strani se ne napravlja nobene opozicije novi postavi, kakor se to godi po drugih kronovinah. Kar I. i II. zadeva se — žalibog — še ni vresničilo; o III. se mora reči, da do sedaj se še ni čulo, da bi dohovstvo v javnih zborih novo šolsko postavo grajalo, če se pa to na skrivnem godi, to ne vemo. Iz ptujskega okraja se nam pa poroča, da je bil 9. jul. pri sv. Lovrencu v Slov. Goric. zbor tamošnjega kat. pol. gospod. narod. društva, pri kojem se je razun gospod. in polit. rečeh tudi o prenapredbi nove šolske postave govorilo in sklepalo. V peticiji, ki naj se visoki vladi predloži, zavoljo prenapredbe sedanje šolske postave, ste bili posebno zanimivi te dve točki:

Učiteljem naj bo dopuščeno opravljati tudi službo cerkovnika s pomočjo hlapca (!).

Šolnina naj se odpravi in srenjam prepusti učitelje plačevati in vsled tega tudi voliti (!).

Učitelji kako vam kaj dopadete te dve točki?

Taki ljudje hočejo, da bi še zmirej veljal pregovor: „Quem dii odere, paedagogum fecere“. Kteri iz med omikanih stanov opravlja dve ali tri službe, kakor je moral učitelj dosedaj to delati, da se je sam revno preživljal, da bi bil mogel tudi družino pošteno preživeti pri tej dragini, o tem še ni govoriti. Vsem stanovom se je zboljšala plača; n. pr. uradnikom pri sodnijah, pri davkarijah, še celo žandarjev se ni pozabilo, ker ima prostak 300 gl., druga stopinja je 400 gl. in šikovnik (feldwebel) 500 gl. in zraven tega ima vsak se vé da prosto stanovanje i. t. d. Učitelj naj pa bode še cerkovnik, orglar, tajnik in jaz ne vem še kaj, ako se će preživeti. Naj bolj žalostno bi bilo za šolstvo in učiteljstvo, kar lahko vsaki sprevidi, ako bi srenjam, posebno na deželi, prepustilo učitelje plačevati in vsled tega tudi voliti, kakor se glasi 5. točka omenjene peticije. Učitelj bi moral, kakor popred konec leta svojo plačo okoli beračiti. Za kar so učitelji toliko let terkali, zdihovali in pričakovali, hočejo nekteri (?) vse vničiti. Po nesrečni vojski s Prusi se je jelo v Avstriji misliti na boljšanje ljudskega šolstva. Tudi Francozi so po nesrečni vojski s Prusi spoznali, da omika veliko premore k srečnemu vojskovanju, torej je poslanec de Laeretelle v francoskem zboru rekel, da naj se že vpelje od 1. nov. 1871 brezplačen in zapovedan šolski nauk po vsem Francoskem. — Pozor!